

Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

**AMNESTY INTERNATIONAL
DANSK AFDELING**

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

T: 3345 6565
F: 3345 6566

www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

20. december 2023

Amnesty International Danmark takker for muligheden for at komme med høringssvar.

Fokus og struktur i vores høringssvar:

Vi har tidligere indsendt høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser). I det høringssvar gjorde vi blandt andet opmærksom på det vigtige i, at der ikke kun fokuseres på de negative erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. lovforslaget, men også de positive. I dette høringssvar ønsker vi at gentage vores pointe.

Vi håber på yderligere inddragelse og dialog fremadrettet.

Indledning og Amnestys relaterede arbejde:

Målingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser hænger naturligvis tæt sammen med direktivet om bæredygtighedsrapportering (CSRD). De igangværende forhandlinger om direktivet om virksomheders due diligence og bæredygtighed (CSDDD) har også relevans for denne høring.

Amnesty International Danmark har i hhv. maj 2021, november 2022, juni 2023 og november 2023 udarbejdet høringssvar og været med til at udarbejde høringssvar til Erhvervsministeriet og Erhvervsstyrelsen om vigtigheden af at sikre ansvarlig virksomhedsadfærd og ordentlig rapportering på blandt andet

menneskerettighedsområdet som del af forhandlingerne om og implementeringen af de ovennævnte direktiver.¹

Amnesty Internationals bemærkninger og anbefalinger til regeringen vedrørende måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

I Amnesty undrer vi os over og finder det meget problematisk, at man i forbindelse med udkast til lov om ændring af regnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser) kun interesserer sig for de negative økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Når man kun foretager målinger heraf, tilføres alle de fordele, som øgede krav til handling og rapportering om bæredygtighedsforhold og ansvarlig virksomhedsadfærd medfører i form af øgede besparelser, goodwill hos investorer og i offentligheden, lavere medarbejderomsætning mv.² Resultatet bliver et alt for ensidigt fokus på de negative elementer ved øgede lovkrav.

Amnesty International Danmark anbefaler:

- At det sikres, at der i lige så høj grad sættes fokus på de positive konsekvenser for erhvervslivet som de negative ved øgede lovkrav om bæredygtighed og ansvarlig virksomhedsadfærd.
- At der sikres mere forskning på området.

Venlig hilsen

Vibe Klarup
Generalsekretær

¹ Amnesty International, november 2023: Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet)
Amnesty International, juni 2023: Høringssvar vedrørende Præhøring af lov- og bekendtgørelsesudkast vedrørende implementering af bæredygtighedsdirektivet (CSRD); Amnesty International, november 2022. Høringssvar vedrørende EU-Kommissionens forslag om Corporate Sustainability Due Diligence.
92-gruppen, maj 2021: Høringssvar til Erhvervsministeriet vedrørende EU-Kommissionens lovforslag om "Corporate Sustainability Reporting Directive" Se: [92-gruppen høringssvar vedrørende EU-Kommissionens forslag "Corporate Sustainability Reporting Directive \(CSRD\)" - 92 GRUPPEN \(92grp.dk\)](#)

² [Quantifying-the-Cost-Benefits-Risks-of-Due-Diligence-for-RBC.pdf \(oecd.org\)](#)

Erhvervsstyrelsen

Att.:

Chefkonsulent Anne Frendrup Petersen (annpet@erst.dk)

Chefkonsulent Helle Bøjen Larsen (hebola@erst.dk)

20. december 2023

Dansk Erhvervs hørings svar vedr. måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven m.fl. (implementering af CSRD)

Dansk Erhverv er grundlæggende enig i ambitionerne om, at erhvervslivet skal understøtte bæredygtig omstilling, og at kravene til bæredygtighedsrapportering skal styrkes. Det er afgørende, at de nye regler om bæredygtighedsrapportering er harmoniserede og bliver udarbejdet på EU-niveau. Vi er enige i, at bæredygtighedsregnskabet skal ligne det finansielle regnskab og præsentere anvendelige og troværdige oplysninger mhp. at understøtte beslutninger om investeringer i virksomheder, der arbejder med bæredygtig omstilling. Det skal være en driver til at sikre, at der kommer yderligere fart på den bæredygtige omstilling. Dansk Erhverv understøtter vores medlemmer i deres arbejde med at omstille sig til de nye krav, der venter.

Det fremgår af Erhvervsstyrelsens notat, at danske virksomheder bliver pålagt byrder på ca. 10,8 mia. kr. i omstillingsomkostninger og ca. 7,5 mia. kr. i løbende omkostninger.

Dansk Erhverv har været bekymret og må nu konstatere, at de nye regler i CSRD, der bliver implementeret i bl.a. Årsregnskabsloven, og særligt de kommende ESRS-standarder medfører ekstraordinære store byrder for virksomhederne.

Dansk Erhverv er bekymret for de ekstraordinært høje økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Efterlevelsen af de nye regler bliver ressourcekrævende, da de kræver nye IT-systemer, opbygning og omstilling af kompetencer, ansættelse af nye medarbejdere og betydelig øgede udgifter til rådgivning og revision.

De økonomiske konsekvenser kommer til at omfatte langt flere virksomheder end dem, der bliver direkte omfattet af de nye regler om rapportering og dermed Erhvervsstyrelsens byrdemåling.

Man må forvente, at underleverandører, kunder og samarbejdspartnere skal levere ESG-data til virksomheder, der er omfattet af de nye regler. De økonomiske konsekvenser for denne gruppe af virksomheder er ikke omfattet af byrdemålingen, da det ikke er muligt for Erhvervsstyrelsen at estimere disse konsekvenser. De økonomiske konsekvenser og byrder for virksomheder i leverandørkæderne vil således ligge ud over de ovenfor nævnte beløb.

Det skal også fremhæves, at EU-Kommissionen og EFRAG pt. er ved at udarbejde sektorspecifikke standarder til virksomheder på brancheniveau. Disse byrder er heller ikke omfattet af byrdemålingen, og Dansk Erhverv er også bekymret for udsigterne til de yderligere økonomiske konsekvenser på dette område.

Endeligt blev der den 15. december 2023 opnået politisk enighed om EU-direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed (CS3D), som introducerer forslag til lovpligtig due diligence for virksomheder på miljø- menneskerettighedsområdet. CS3D kommer til at medføre yderligere krav til virksomheders bæredygtighedsrapportering, da der skal rapporteres i henhold til CSRD.

I en rundspørge fra december 2023 blandt Dansk Erhvervs største medlemmer giver halvdelen (51 pct.) af virksomhederne udtryk for, at der er for mange oplysningskrav i ESRS. Efterlevelse af de nye regler bliver en ekstraordinær og omfattende øvelse for alle virksomheder.

Dansk Erhverv finder det er afgørende, at man fra de danske myndigheders side har størrelse og omfang af de økonomiske konsekvenser for øje, når de nye regler bliver implementeret, og når der skal føres tilsyn. Tilsynet med efterlevelse af CSRD fra myndighedernes side bør ske proportionalt og i forhold til de udfordringer og vanskelige betingelser, som nogle virksomheder allerede befinder sig i, og som mange virksomheder kommer til at stå overfor.

Dansk Erhverv er opmærksom på, at de nye bæredygtighedsstandarder kommer til at fremgå af en forordning, der er umiddelbart gældende i medlemslandene, og som derfor ikke skal implementeres i dansk lovgivning. Dette ændrer dog ikke på, at virksomhederne har behov for adgang til målrettet råd og vejledning i dansk sprogversion og fra danske myndigheder.

Danske virksomheder har allerede nu, men også fremover, have et stort behov for at afklare spørgsmål og få råd og vejledning på dansk. Vejledning bør samles ét sted og være tilgængelig for alle virksomheder.

Opgørelse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, stemmer godt overens med resultaterne i ovenfor nævnte rundspørge, hvor 7 ud af 10 virksomheder oplyser, at de ikke kan imødekomme de nye krav med interne ressourcer i virksomheden og derfor har været nødsaget til at tilkøbe ekstern rådgivning for at imødekomme de nye krav.

Virksomhederne savner vejledning allerede i dag, og de oplever uensartet fortolkning af reglerne.

Det er afgørende, at danske myndigheder har fokus på vejlednings- og informationsindsatser frem for sanktionering virksomheder, som måske ikke lever op til alle regler og krav fra dag ét.

Formålene bag den nye lovgivning om bæredygtighedsrapportering bør også af virksomhederne blive oplevet som værdiskabende – ikke som unødigt bureaukratiske og som en complianceopgave. Det er afgørende, at de nye krav og regler reelt understøtter virksomhedernes bæredygtige omstilling, og ikke udgør en barriere.

Med venlig hilsen

Ellen Marie Friis Johansen
CSR-chef

Mikkel Møller Rasmussen
Fagchef for revision

Helle Bøjen Larsen

Fra: Kristian Koktvedgaard <kko@DI.DK>
Sendt: 20. december 2023 13:48
Til: Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Cc: Tina Aggerholm
Emne: RE: Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

Til Erhvervsstyrelsen

Att: chefkonsulent Anne Frendrup Petersen og chefkonsulent Helle Bøjen Larsen

DI har den 15. december 2023 modtaget et kort notat med hovedtallene over målingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser i høring, mens der ikke har været adgang til den bagvedliggende måling. DI's kommentarer er derfor alene baseret på det meget kortfattede notat. DI vil derfor forbeholde sig retten til at komme tilbage med yderligere kommentarer, når vi ser den fulde måling og detaljerne heri.

DI har særligt hæftet sig ved, at de administrative byrder ved CSRD og Taxonomien løber op i mindst 7,5 mia. hvert år. Dertil kommer 10,7 mia. i omstillingsomkostninger. Målingen ligger på linje med det forsigtige skøn som DI tidligere har lavet og understreger behovet for dels at sikre en smidig og direktivnær implementering og dels behovet for at forenklinger og reduktion i de administrative byrder generelt – og på rapporteringsområdet specifikt. DI har endvidere bemærket, at tallene alene dækker omkostninger for de virksomheder, der har det direkte krav om at rapportere. Den reelle omkostning er derfor langt større, idet der eksempelvis mangler alle omkostningerne til SMV'erne. Hertil kommer de ekstra omkostninger som vil udspringe af de kommende sektorstandarder. Dette bekræfter DI's budskab om, at der er tale om "en stor mundfuld" for virksomhederne at håndtere og som udover byrdereduktioner på andre områder også kræver en reguleringspause således at rapporteringen – og det endnu vigtigere bagvedliggende arbejde med at få bæredygtighed forankret og dermed skabe reel omstilling – kan prioriteres i virksomhederne.

Som et aktuelt eksempel på behovet for simplificering og gennemtænkning af kravene kan DI pege på forholdet til ESG-ratings, hvor det af EU-Kommissionen fremsatte forslag [*COM(2023) 314 final - Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the transparency and integrity of Environmental, Social and Governance (ESG) rating activities*] eksempelvis ikke stiller krav om brug af CSRD/ESRS-data eller data fra bæredygtig rapportering til erstatning af indhentelse af data gennem spørgeskemaer i det omfang dette er muligt (og med angivelse af begrundelse for hvorfor det i givet fald ikke er muligt). DI anbefaler, at der fra dansk side arbejdes for at sikre dette, ligesom DI generelt finder at netop genbrug af data er et vigtigt element. Som tidligere anført finder DI at der er behov for et 360-graders eftersyn af andre rapporteringsforpligtelser – og herunder rapporteringsforpligtelser der udspringer fra andre ressortministerier - med henblik på at fjerne dobbeltrapportering og strømline eksisterende rapporteringer således at der skabes sammenhæng til de nye, omfattende rapporteringskrav efter CSRD.

Med venlig hilsen

Kristian Koktvedgaard
Skattepolitik
Fagleder, Moms og Regnskab

(+45) 3377 3577
(+45) 2949 4577 (Mobil)
kko@di.dk
di.dk

HØRINGSSVAR

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Anne Frendrup Petersen og Helle Bøjen Larsen

annpet@erst.dk, hebola@erst.dk

Høringssvar til måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet)

Dansk Metal takker for muligheden for at indgive bemærkninger til Erhvervsstyrelsen i forbindelse med måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet).

Bekymrende med udsigt til væsentlige omkostninger for SMV'er

EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) stiller en række krav til virksomheders bæredygtighedsrapporteringer. Formålet hermed er, at det vil hjælpe investorer, forbrugere og beslutningstagere med at vurdere virksomheders arbejde med bæredygtighed. Derigennem bliver bæredygtighed både socialt og miljømæssigt også et konkurrenceparameter for virksomhederne, hvilket Dansk Metal bakker op om.

Kravene om bæredygtighedsrapportering skal nu implementeres i national lov, hvilket ifølge Erhvervsstyrelsens beregninger medfører store omkostninger for dansk erhvervsliv. Erhvervsstyrelsen forventer yderligere, at et stort antal SMV'er vil blive væsentligt påvirket af CSRD, da de skal levere oplysninger til de omfattede virksomheders rapportering.

Dansk Metal er særligt bekymret for de potentielt væsentlige omkostninger, som kan ramme danske SMV'er og dermed danske

arbejdspladser. Blandt de danske SMV'er findes mange produktionsvirksomheder med gode industriarbejdspladser, som vil blive nødsaget til at bruge større ressourcer på administration og afrapportering i stedet for at dedikere ressourcer til reel produktion og værdiskabelse i samfundet. I Dansk Metal er vi derfor bekymret for hvordan de større virksomheder, som omfattes af de foreslåede regler, vil vælte omkostninger og krav videre ned over SMV'erne.

På den baggrund opfordrer Dansk Metal regeringen til at arbejde for løsninger, der mindsker de kommende administrative omkostninger samt tidsforbrug hermed. Særligt ønsker vi at fremhæve mulighederne for at automatisk digital afrapportering blandt andet via virk.dk fremrykkes, og at der afsættes nye ressourcer til at afhjælpe SMV'erne lokalt og nationalt.

Dansk Metal står naturligvis til rådighed for yderligere kommentarer.

Med venlig hilsen
Emil Drevsfeldt Nielsen

Erhvervspolitisk chef
Formandssekretariatet

Helle Bøjen Larsen

Fra: Henriette Ingvarsdén <hei@danishshipping.dk>
Sendt: 19. december 2023 11:54
Til: Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Emne: RE: Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

Danske Rederier støtter generelt krav om en bæredygtighedsrapportering, hvis formål er at tydeliggøre selskabers indvirkning på bæredygtighedsspørgsmål og forklarer, hvordan bæredygtighedsspørgsmål påvirker selskabers udvikling, resultat og situation.

Danske Rederier noterer sig de betydelige, øgede administrative byrder og økonomiske omkostninger for selskaberne, som de nye regler vil medføre.

Danske Rederier henstiller, at implementeringsarbejdet bør understøtte værdiskabende rapportering, sammenhæng mellem standarder og med de regler, der allerede gælder for det finansielle område, og at der alene bør vær tale om minimumsimplicitering af reglerne.

Mvh

Henriette Ingvarsdén
Erhvervsjuridisk chef
Erhvervspolitik og Analyse

M: +45 20 33 06 09
hei@danishshipping.dk

Amaliegade 33
DK 1256 København K

DanskeRederier

Følg os på [Facebook](#) og [LinkedIn](#)

Anne Frendrup Petersen

Fra: Hans Hougaard Frederiksen <hanhf@regioner.dk>
Sendt: 20. december 2023 16:20
Til: Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Emne: SV: Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

Kære jer,

Tak for mulighed for at svare på denne.

Danske Regioner har ingen bemærkninger hertil.

Med venlig hilsen

Hans Hougaard Frederiksen
Konsulent, Team Økonomi
Center for Økonomi, Sammenhæng og Aftaler

M 50 72 22 74

E hanhf@regioner.dk

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø

Officiel post: regioner@regioner.dk

Erhvervsstyrelsen
Anne Frendrup Petersen, annpet@erst.dk
Helle Bøjen Larsen, hebola@erst.dk

Sagsnr. 23-4277
Vores ref. CDM/lgy
Deres ref.

Den 20. december 2023

Høringssvar vedr. måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser på baggrund af gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering mm.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) har modtaget høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet).

FH bakker op om en ambitiøs implementering af EU-direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering, der understøtter en effektiv rapportering.

FH finder, at det på grund af størrelsen på de erhvervsøkonomiske konsekvenser kunne have været hensigtsmæssigt med en opdeling som følger af CSRD's direktivtekst samt de ikke-sektorspecifikke standarder på de forskellige udgiftstyper frem for alene på virksomhedstyper (ikke-finansielle osv.). Det kunne oplagt gøres på de forhold som fremhæves i høringsbrevet herunder medarbejderes kompetencer, virksomhedens arbejdsgange, nye it-systemer samt indhentning og bearbejdning af oplysninger.

FH vil samtidigt gøre opmærksom på, at de nye mere omfattende krav til rapportering vil være en ny opgave og kan udgøre en særlig udfordring for SMV'er og mindre virksomheder, der leverer til de omfattede virksomheder. FH støtter derfor op om, at der udarbejdes en separat vurdering af disse konsekvenser.

FH mener, at der bør være en opmærksomhed på at understøtte SMV'erne i at løfte opgaven med bæredygtighedsrapportering fremadrettet. FH mener derfor, at der bør ske et løft af den information og de redskaber, der findes på Virksomhedsguiden samt de virksomhedsprogrammer, der kan understøtte SMV'erne, herunder udviklingen af medarbejdernes kompetencer, så disse tilbud er så effektive og tilgængelige som muligt.

Med venlig hilsen

Nanna Højlund

Helle Bøjen Larsen

Fra: Martin Thygesen <MAT@fida.dk>
Sendt: 20. december 2023 13:42
Til: Philip Frey; Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Cc: Martin Thygesen
Emne: RE: Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser)

Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf

Kære alle,

Tak for muligheden for at kunne give bemærkninger.

Uden indsigt i den bagvedliggende rapport og de underliggende beregninger har vi ikke grundlag for at kunne vurdere de opgjorte omkostninger og dermed ikke grundlag for at give bemærkninger.

Relativt set i forhold til de ikke-finansielle virksomheder forekommer omkostningerne for de finansielle virksomheder at være undervurderede, men idet der ikke er givet oplysning om antallet af virksomheder i de forskellige delpopulationer, kan vi ikke udlede den gennemsnitlige omkostning pr. virksomhed og derfor heller ikke forholde os hertil.

Som tidligere drøftet er det herudover helt afgørende for størrelsen af byrden for finansielle virksomheder, hvilken tilgang til værdikæder der kan lægges til grund. På dette punkt afventer vi fortsat yderligere fortolkning og vejledning fra EFRAG/EC.

Vi giver gerne bemærkninger, når der foreligger et grundlag herfor.

Mvh
Martin

Venlig hilsen

Martin Thygesen
Kontorchef
Direkte nr: +45 3016 1024
MAT@fida.dk

Erhvervsstyrelsen
fremsendt pr. e-mail til
Chefkonsulent Anne Frendrup Petersen, annpet@erst.dk
Chefkonsulent Helle Bøjen Larsen, hebola@erst.dk.

F&P hørings svar til høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet)

F&P bakker op om de politiske målsætninger med direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD). Det er vigtigt, at der foretages en klar og tydelig implementering i dansk lovgivning – som understøtter formålet med CSRD. F&P anser den nationale implementering som en vigtig brik i det store arbejde med at sikre, at vi indfrier formålet med direktivet og, at de nødvendige oplysninger om virksomhedernes bæredygtighed bliver tilgængelige. Det er afgørende, at den nationale implementering understøtter, at direktivet bliver en succes. F&P anser derfor også måling af- og åbenhed om de erhvervsøkonomiske konsekvenser for en vigtig del af den nationale implementering.

På grund af den uhørt korte frist for høringen har F&P alene mulighed for at dele vores umiddelbare bemærkninger til oplysningerne vedr. målingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser:

- Hvor de erhvervsøkonomiske konsekvenser for CSRD opdeles i "*finansielle virksomheder*" og "*ikke-finansielle virksomheder*" sker den samme opdeling ikke for de erhvervsøkonomiske konsekvenser for Taksonomiforordningen. F&P opfordrer til, at omkostningerne ved Taksonomiforordningen ligeledes specificeres yderligere.
- F&P finder, at det bør yderligere specificeres hvilken andel af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, som kan henhøres til forsikrings- og pensionsvirksomheder, der omfattes via implementeringen i Lov om forsikringsvirksomhed og bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. F&P opfordrer til, at dette specificeres i selve lovforslaget.

20.12.2023

F&P

Philip Heymans Allé 1

2900 Hellerup

Tlf.: 41 91 91 91

fp@fogp.dk

www.fogp.dk

Anne Barrett

Fagleder for Regnskabsregulering

Dir. 41919060

aba@fogp.dk

Sagsnr. GES-2014-00302

DokID 476132

F&P

Sagsnr. GES-2014-00302

DokID 476132

F&P opfordrer til, at der hurtigst muligt foretages en måling af de erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomheder i de CSRD-omfattede virksomheders leverandørkæder, som grundet CSRD forventes at skulle levere oplysninger om bæredygtighed til de omfattede virksomheders rapportering, men som ikke selv er omfattet af krav om CSRD-rapportering.

Afslutningsvis vil vi gerne understrege, at vi finder den korte frist (fredag den 15. december til onsdag den 20. december) kritisabel. Vi vil hertil opfordre Erhvervsstyrelsen til at præsentere den samlede måling af de erhvervsøkonomiske konsekvenser for Regnskabsrådet og Partnerskabet for Bæredygtighedsrapportering inden for den nærmeste fremtid.

Giver de fremsendte bemærkninger anledning til spørgsmål, står vi selvfølgelig til rådighed for en opfølgende dialog.

Med venlig hilsen
Anne Barrett

Anne Frendrup Petersen

Fra: Ulrik Jørstad Gade <ujg@fsr.dk>
Sendt: 20. december 2023 16:58
Til: Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Cc: Camilla Hesselby
Emne: FSR – danske revisorers høringssvar vedr. måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven m.fl. (implementering af CSRD)

Kære Anne Frendrup Petersen og Helle Bøjen Larsen

Se venligst herunder.

FSR – danske revisorers høringssvar vedr. måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven m.fl. (implementering af CSRD)

FSR takker for muligheden for at kommentere målingen af erhvervsøkonomiske konsekvenser af lovforslagene til implementering af CSRD. Dog finder vi, at høringssfristen er uacceptabelt kort, og vi beklager, at det ikke er muligt at få flere oplysninger om, hvordan de økonomiske byrder er opgjort. Vi undrer os navnlig over de anførte omkostninger specifikt for revisorbranchen, men har ikke mulighed for at kommentere substantielt på dem, før beregningerne bliver offentliggjort.

Venlig hilsen

Ulrik Jørstad Gade
Fagchef for politik

M. [+4526832638](tel:+4526832638)
D. [+4572255732](tel:+4572255732)
E. ujg@fsr.dk

FSR–danske revisorer
Slotsholmsgade 1, 4. sal
1216 København K
T +45 7225 5703

www.fsr.dk

DANSKE
REVISORER

FSR*

Anne Frendrup Petersen

Fra: Ole Fjordgaard Kjær <OFKJ@nanoq.gl>
Sendt: 20. december 2023 21:43
Til: Anne Frendrup Petersen; Helle Bøjen Larsen
Cc: Philip Frey
Emne: Sv: Høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og (Nanoq - ID nr.: 23...

Til Erhvervsstyrelsen

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling har modtaget en høringsanmodning om måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og størrelsesgrænser), og skal i den anledning bemærke følgende.

I høringsbrevet fremgår det som forventning til de erhvervsøkonomiske konsekvenser, at virksomheder i de omfattede virksomheders leverandørkæder (herunder et stort antal SMV'er) også vil blive påvirket af CSRD, da virksomhederne skal levere oplysninger til de omfattede virksomheders rapportering. Forventningen er, at denne effekt vil være væsentlig for de berørte virksomheder, men det er endnu ikke muligt at estimere disse konsekvenser. Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling bemærker, at såfremt grønlandske virksomheder også indgår i de omfattede virksomheders leverandørkæder, vil disse virksomheder også blive påvirket af CSRD. Det fremgår dog ikke af beregningerne, hvor stor denne påvirkning forventes at blive for Grønlands vedkommende.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen / Best regards

Ole Fjordgaard Kjær
Specialkonsulent / Special Advisor

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit
Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling
Ministry of Business, Trade, Mineral Resources, Justice and Equality

Oq./Tel.: +45 51 64 03 75

E-mail: ofkj@nanoq.gl

Website: www.naalakkersuisut.gl

Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
E-mail: annpet@erst.dk og hebola@erst.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325780
SIGL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 23/02921-2

20. DECEMBER 2023

HØRINGSSVAR OVER MÅLING AF ERHVERVSØKONOMISKE KONSEKVENSER IFT. UDKAST TIL LOVFORSLAG OM GENNEMFØRELSE AF EU-DIREKTIV OM VIRKSOMHEDERS BÆREDYGTIGHEDSRAPPORTERING M.V.

Erhvervsstyrelsen har ved e-mail af 15. december 2023 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til lovforslag til ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love (gennemførelse af EU-direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering og om forhøjelse af størrelsesgrænser i regnskabsdirektivet (CSRD)).

Erhvervsstyrelsens opgørelse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser viser, at indførelsen af de nye rapporteringskrav (CSRD) "medfører store omkostninger for dansk erhvervsliv. Implementeringen af direktiverne i dansk ret vurderes at medføre ca. 6 mia. kr. i omstillingsomkostninger i forbindelse med, at virksomhederne omstiller sig til at efterleve reguleringen første gang og herefter ca. 5 mia. kr. årligt i løbende omkostninger for dansk erhvervsliv."

Erhvervsstyrelsen forklarer, at de "høje omstillingsomkostninger skyldes, at virksomhederne skal investere i at omstille deres medarbejders kompetencer og virksomhedens arbejdsgange samt i nye IT-systemer for at sikre, at virksomheden kan rapportere efter de kommende regler. De høje løbende omkostninger skyldes bl.a., at virksomhederne løbende skal indhente oplysninger fra egne systemer, datterselskaber og værdikæden samt håndtere og bearbejde disse oplysninger."

Instituttet undrer sig over, at Erhvervsstyrelsen ikke i forbindelse med ovennævnte udgiftsskøn nærmere angiver, hvordan de konkrete tal er blevet til, herunder giver indsigt i den underliggende metode.

Erhvervsstyrelsen inkluderer heller ikke en dis-aggregering af de forskellige forventede udgiftsposter, der udgør de samlede totaler, hvilket kunne bidrage til en bedre forståelse af de angivne forventede omkostninger. Endeligt angiver Erhvervsstyrelsen ikke relative tal eller anden kontekstinformation, der gør det muligt at foretage en relativ vurdering af omkostningsniveauet.

Til sammenligning henvises til en cost-benefit analyse på EU niveau udgivet af EFRAG i November 2022.ⁱ Heraf fremgår det, at den enkelte virksomheds omkostning som følge af rapporteringskravene forventes at være 0,02 % af årlig omsætning i løbende omkostninger og ekstra 0,01% det første år. Dette gælder for de virksomheder, der forventes at have det højeste udgiftsniveau (unoterede virksomheder, der ikke hidtil har været omfattede af rapporteringsforpligtelse), hvorimod udgiftsniveauet for de børsnoterede virksomheder, der allerede har været omfattet af rapporteringskrav, forventes at være godt halvdelen.ⁱⁱ

Disse relative angivelser giver et væsentligt andet indtryk af det relative udgiftsniveau.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsstyrelsen i lovudkastet beskriver, hvordan de erhvervsøkonomiske konsekvenser er beregnet, eventuel usikkerhed behæftet hermed samt kontekstuel information.

Med venlig hilsen

Signe Andreasen Lysgaard

CHEFKONSULENT

ⁱ Cost-benefit analyse, EFRAG, november 2022, tilgængelig her, [Download \(efrag.org\)](https://efrag.org/)

ⁱⁱ Cost-benefit analyse, EFRAG, november 2022, side 18.

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Sendt elektronisk til Anne Frændrup Petersen, annpet@erst.dk og Helle Bøjen Larsen, hebola@erst.dk.

Landbrug & Fødevarers hørings svar vedr. høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love

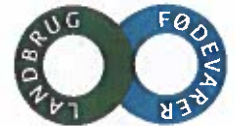
Erhvervsstyrelsen har den 15. december 2023 udsendt høring over måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser ift. udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love, med svarfrist den 20. december 2023. Landbrug & Fødevarer takker for muligheden for at bidrage med et hørings svar, om end en høringsperiode på 5 dage er for kort tid til at indhente tilstrækkelig viden hos vores medlemsvirksomheder.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at denne måling af erhvervsøkonomiske konsekvenser kommer meget sent i forløbet med implementering af CSRD i dansk lovgivning. Dette hørings svar skal ses i sammenhæng med det hørings svar Landbrug & Fødevarer har afgivet i forbindelse med høringen af implementeringen i dansk ret og med det forbehold, at der ikke har været tilstrækkelig tid til høring hos berørte virksomheder.

Landbrug & Fødevarer finder, at målingen er ganske overfladisk ift. sit detaljeniveau, idet den kun omfatter de store virksomheder, der er direkte omfattet af reguleringen. Det er sjældent at se et lovforslag, der har så store konsekvenser for erhvervslivet, og hvor omkostningerne pr. virksomhed er så enorme. Landbrug & Fødevarer ser således gerne beregningerne udspecificeret, således det er muligt at vurdere, hvad der er medtaget og hvad der specifikt er udeladt.

Skal man have et retvisende indtryk af de erhvervsøkonomiske konsekvenser af CSRD, er det helt afgørende, at man også får en vurdering af, hvilke udgifter CSRD vil pålægge de virksomheder, der qua deres tilknytning til de store virksomheders værdikæder også vil blive pålagt betydelige udgifter. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at der på et senere tidspunkt laves en fuldstændig vurdering af omkostningerne ved den kommende regulering, og at denne fremlægges i sin helhed. Landbrug & Fødevarer vil desuden opfordre til, at der gives en mere detaljeret gennemgang af denne måling og dens underliggende forudsætninger i partnerskabet for bæredygtighedsrapportering.

Landbrug & Fødevarer forstår ikke den anførte præmis om, at det ikke vil være muligt at estimere de indirekte konsekvenser, der vil være til de leverandørvirksomheder, der leverer til de store virksomheder, før tidligst medio 2024. Der vil allerede fra næste år blive stillet krav om oplysninger mv. fra de store virksomheder ned gennem værdikæden. Disse ikke uvæsentlige konsekvenser bør kunne estimeres på nuværende tidspunkt. En analyse af de økonomiske konsekvenser er således ikke fuldstændig, før omkostningerne i hele værdikæden er medtaget.

I forbindelse med den danske implementering lægges der op til, at antallet af selskabstyper, der bliver omfattet af reguleringen, udvides ift. de typer af virksomheder, der er direkte omfattet af CSRD. Bl.a. er andelsvirksomheder ikke direkte omfattet af CSRD. Landbrug & Fødevarer finder derfor, at målingen bør inkludere en opgørelse af, hvad denne overimplementering betyder ift. ekstra byrder for denne type virksomheder.

De store udgifter viser også vigtigheden af, at der skabes konkurrence om de konsulenttydelser, der må formodes at komme til at udgøre størstedelen af virksomhedernes udgifter. Det er vigtigt, at staten har øje for, at kapacitetsbegrænsninger hos de virksomheder, der har autorisation til at revidere virksomhedernes oplysninger, kan være med til at presse omkostningerne unødigt op. Landbrug & Fødevarer vil derfor gerne gentage denne pointe om, at det er problematisk, at erklæringsafgivelse på bæredygtighedsrapporteringen indledningsvis kun kan afgives af godkendte revisorer jf. forslag til ny § 135 c i årsregnskabsloven. Landbrug & Fødevarer vil derfor gerne vide, om en formodet stigning i omkostninger til revision er medtaget i vurderingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Landbrug & Fødevarer deltager gerne i yderligere dialog om dette for erhvervet særdeles bekostelige emne.

Med venlig hilsen

Mikael Strandbygaard
Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed

M +45 2857 6901
E mist@lf.dk

Til Erhvervsstyrelsen

**Att.: Anne Frendrup Petersen og
Helle Bøjen Larsen**

Lederne takker for muligheden for at afgive bemærkninger til Erhvervsstyrelsens måling af de erhvervsøkonomiske konsekvenser af den danske implementering af direktivet om rapportering af bæredygtighed (CSRD) samt taksonomiforordningen.

Lederne støtter intentionen bag direktivet, som dels skal gøre det lettere for interessenter at vurdere virksomheders bæredygtighed og kanalisere finansiering og efterspørgsel i retning af de mest bæredygtige virksomheder, men også kunne bruges til at understøtte den enkelte virksomhed i forhold til at afdække impact, risici og muligheder, når det kommer til dens egen bæredygtige omstilling. Lederne støtter derfor den delegerede retsforordning med de europæiske bæredygtighedsstandarder (ESRS) og de 81 oplysningskrav og 1114 datapunkter. Dermed opnås der fælles regler for alle omfattede europæiske virksomheder, når det gælder rapportering af bæredygtighed, ligesom vi herved har udviklet et fælles sprog for, hvad der i en virksomhedssammenhæng betragtes som væsentlige bæredygtighedsrettede indsatser.

Omkostninger til virksomheder skal udmøntes i værdifuld rapportering

Der er ud fra Erhvervsstyrelsens måling af de erhvervsøkonomiske konsekvenser tale om betydelige udgifter for danske virksomheder. Derfor er det afgørende, at det på alle måder sikres, at direktivets implementering i danske virksomheder også bliver værdiskabende for virksomheden. På den måde kan udgifterne snarere ses som en investering i virksomhedens bæredygtighed, noget som kan give virksomheden attraktive muligheder. CSRD og arbejdet med ESRS kan gøre virksomheden mere resilient overfor en række bæredygtighedsrisici, ligesom det aktive arbejde med at optimere ressourcer og materialebrug, produktudvikle og understøtte den sociale og arbejdsmiljømæssige bæredygtighed alt sammen kan give positive effekter på den økonomiske bundlinje.

Betydeligt behov for kompetenceopbygning – også for SMV-ledere

Skal virksomhederne formå at omsætte direktivets krav til værdiskabelse, kræver det dog betydelig kompetenceopbygning – i høj grad også i virksomhedernes ledelser.

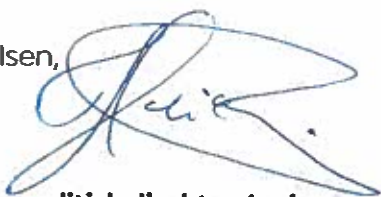
Lederne arbejder selv aktivt på, at rapporteringskrav ikke ender som en tjekliste, men bliver brugt aktivt og strategisk i ledelser. Til dette formål har Lederne bl.a. udviklet det digitale, gratis tilgængelige værktøj ESG Profilen.

Lederne noterer sig, at der ved implementeringen af CSRD i Danmark er afsat 40 mio. kroner til Erhvervsstyrelsen til løsning af vejledningsopgaven til store ikke-børsnoterede virksomheder (som er de første virksomheder, der omfattes pr. 1. januar 2024). Selvom der er mange virksomheder, der ikke er direkte omfattet, vil de alligevel blive mødt med krav fra de store omfattede virksomheder i forhold til at kunne levere data til de stores rapportering, noget som Erhvervsstyrelsen også har noteret sig.

Derfor mener Lederne, at det skal tages op til overvejelse, om der skal afsættes midler, der også er målrettet mindre virksomheders indirekte pålagte CSRD-relaterede indsatser. Det kan være gennem efter- og videreuddannelse via kurser og lignende til ledere og nøglemedarbejdere for at understøtte overgangen. Vi ved, at der er mangel på kompetencer inden for bæredygtighedsrapportering, derfor skal vi understøtte dansk erhvervsliv i at nå i mål med at lukke kompetencegab.

Direktivet er omfattende, og al tænkelig vejledning og rådgivning, der kan gøre det mere tilgængeligt for den enkelte leder, vil være en hjælp. Det kan være i form af vejledende materiale, der gennemgår direktivets nøglebegreber og en overskuelig oversigt over direktivets krav til rapporteringen.

Med venlig hilsen,

Heidi Robdrup, politisk direktør, Lederne

Kære Danske Regioner og Erhvervsstyrelse

Region Hovedstaden har ingen bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love.

Med venlig hilsen

Susanne Michelsen
Finanschef

Mobil: 24491765

E-mail: susanne.luechau.michelsen@regionh.dk

Region Hovedstaden,
Center for økonomi
Enheden for Økonomistyring - Finans
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Web: www.regionh.dk

Erhvervsstyrelsen har den 15. december 2023 sendt forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og flere andre love i høring.

Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (Lovbekendtgørelse nr. 101 af 19/01/2012) og angår revisions- og/eller regnskabsforhold.

Vi har gennemgået lovforslaget og kan konstatere, at det ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen.

Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.

Med venlig hilsen

Mette E.
Matthiasen
Specialkonsulent

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf +45 33 92 84 00
Dir +45 33 92 85 73
mem@rigsrevisionen.dk

Erhvervsstyrelsen
Att.: Anne Frendrup Petersen & Helle Bøjen Larsen
annpet@erst.dk & hebola@erst.dk

Islands Brygge 26
Postboks 1990
2300 København S

T +45 33 93 20 00
F +45 33 32 01 74

SMV@SMVdanmark.dk
SMVdanmark.dk

19. december 2023

Høringssvar til Erhvervsstyrelsen om erhvervsøkonomiske konsekvenser ved CSRD

Selvom direktivet står til at blive implementeret 12 dage efter svarfristen, og høringen dermed har mere karakter af en orientering, takker SMVdanmark alligevel for det tilsendte høringsbrev fra Erhvervsstyrelsen. I den forbindelse tilknytter vi nedstående bemærkninger.

Erhvervsstyrelsens beregninger viser at omkostningerne for de omfattede virksomheders implementering af CSRD står til at koste 10,8 mia. kr. i omstillingsomkostninger og 7,5 mia. kr. i løbende årlige rapporteringsomkostninger.

SMVdanmark bemærker i den forbindelse, at vurderingen af de økonomiske byrder for erhvervslivet ikke medtager de store økonomiske byrder, som SMV'erne må forventes at have, og dermed undervurderes de negative effekter af loven kraftigt. Mange SMV'er vil blive bedt om at rapportere ind til store kunder, finansieringsinstitutter mv. Der skal derfor tillægges et væsentligt milliardbeløb i beregningen der må forventes at overstige omkostningerne for de omfattede virksomheder.

Selvom SMV'er ikke direkte er underlagt direktivet, vil de alligevel indirekte blive påvirket gennem deres kunders værdikæder. Derfor frygter SMVdanmark at SMV'erne bliver underlagt uhensigtsmæssige indrapporteringsbyrder, som kommer til at medføre store omstillingsomkostninger og løbende omkostninger. SMVdanmark vil derfor på det kraftigste opfordre til at udskyde implementeringen af CSRD, indtil alle modeller er på plads for hele værdikæden.

De stigende omkostninger for SMV'erne ifm. CSRD, ESG, CSDDD og GDPR (her er de også indirekte påvirket) vil betyde, at de får sværere ved at omstille sig i forbindelse med den grønne omstilling. De enorme omkostninger og byrder, der er forbundet med implementeringen, kommer til at fungere som en bremseklods for virksomhedernes evne til at investere i bæredygtige løsninger. De omkostninger

der vil være forbundet med den omfattende administration af CSRD, vil ikke kunne bruges til at investere i fx grønne teknologier.

I takt med stigende indrapporteringskrav fra EU om bæredygtighed, persondata og virksomhedsværdier, er det bemærkelsesværdigt, at Kommissionen i sin nyligt lanceret SME Relief Package lægger op til et 25 pct. reduktionsmål for indrapporteringer. SMVDanmark anerkender behovet for at der sættes fokus på bæredygtighed og grøn omstilling. Dog ses de store erhvervsøkonomiske konsekvenser for implementeringen af CSRD, samt det potentielt store skyggetal for smv'erne, som en forhindring for den afgørende grønne omstilling.

Overordnet set er SMVDanmark tilhængere af indsatser der fremmer den grønne omstilling af smv'erne. Dog er det stærkt kritisabelt, at CSRD bliver implementeret før omkostningerne er kendte for SMV'erne der indirekte bliver omfattet af direktivet gennem deres relation som leverandører i en værdikæde af omfattede virksomheder. Ved at implementere direktivet inden SMV-standarderne er på plads begår man samme fejltagelse, som man gjorde ved implementeringen af GDPR, der medførte voldsomme uhensigtsmæssige omkostninger for erhvervslivet. Derfor ønsker SMVDanmark at implementeringen af direktivet bliver udskudt indtil Kommissionen har vedtaget SMV-standarderne.

Derudover har SMVDanmark en bekymring for, at implementering af direktivet er forskellig mellem EU-landene. Konkurrenceevnen for smv'erne vil blive betydeligt svækket, hvis direktivet bliver overimplementeret i dansk ret. Derfor ønsker SMVDanmark klarhed over hvordan andre lande implementerer CSRD.

Det er desuden SMVDanmarks vurdering, at der vil være meget store potentielle besparelser på at vente med en implementering til, at Automatisk Erhvervsrapportering understøtter rapportering på ESG-data.

SMVDanmark opfordrer derfor til, at Erhvervsstyrelsen gennemfører og offentliggør en evaluering af lovens samlede erhvervs-mæssige byrder og omkostninger for små- og mellemstore virksomheder gennem den normale metodik i AMVAB-metoden.

Med venlig hilsen

Jonas Bøssing Nielsen, politisk konsulent